

RUSYA ÜLKE RAPORU

KOCAELI SANAYİ ODASI
KOCAELI CHAMBER OF INDUSTRY

TEMMUZ 2024

İçindekiler

1.Genel Bilgiler	3
Siyasi ve İdari Yapı.....	3
Genel.....	3
2.Genel Ekonomik Durum	4
3.Dış Ticaret	5
4.Doğrudan Yabancı Yatırımlar	8
5.Türkiye ile İlişkiler	10
Siyasi İlişkiler	11
Ekonomik İlişkiler	12

1. Genel Bilgiler

Siyasi Ve İdari Yapı

Resmi Adı	Rusya Federasyonu
Nüfus	143,2 milyon
Dil	Rusça
Yüzölçümü	17.075.400 km2
Başkent	Moskova
Başlıca Şehirleri	St. Petersburg, Novosibirsk, Nizhny Novgorod, Yekaterinburg
Yönetim Şekli	Federal Anayasal Cumhuriyet
Devlet Başkanı	Vladimir Putin
Para Birimi	Rus Rublesi (RUB)

Üyesi olduğu Başlıca Kuruluşlar

Orta Asya İşbirliği Örgütü, BDT, Tek Ekonomik Alan, Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası, Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü, Avrupa Ekonomik Komisyonu, Uluslararası Para Fonu.

Genel Durum

Rusya Federasyonu topraklarının dörtte üçü düz ovalıktır. Orta Sibiry ve Uzak Doğuda sıradağlar bulunmaktadır. Doğu Avrupa düzlüğü Urallar'a, Batı Sibiry düzlüğü Altay Dağları'na kadar devam etmektedir. Hazar kıyılarında ise, çoğu yerde yükseklik deniz seviyesinin altında seyretmektedir.

Rusya, iki parlamentolu başkanlık sistemiyle idare edilen, kendi anayasaları ile yasama ve yürütme organlarına sahip 21 cumhuriyet, 9 eyalet (Kray), 46 bölge (Oblast), 2 federal statüye sahip şehir (Moskova ve St. Petersburg) ve 5 özerk bölgeden (Avtonomnaya/Oblast/Avtonomny Okrug) oluşan, 83 idari birimli bir federasyondur. Bu anayasaların Rusya Federasyonu Anayasası'na uyumlu olması ve onunla çelişmemesi gerekmektedir.

Ülkeyi devlet başkanı yönetir. Başbakan başkanlığındaki hükümet de yürütme yetkisine sahiptir. Yasama yetkisi ise, Duma (Federal Meclis'in alt kanadı) ve Federasyon Kurulu'ndan (Federal Meclis'in üst kanadı) oluşan Federal Meclis'e aittir.

Rusya, zengin doğal gaz ve petrol kaynaklarının yanı sıra, kömür, alüminyum, bakır, demir, elmas, altın, gümüş maden kaynakları ve ormancılık ürünleri ile dünya ham madde ihracatında önde gelen ülkelerden biridir. Ülkenin sahip olduğu doğal kaynakların üretimi Sovyetler Birliği'nin dağılmasından bu yana artış göstermiştir. Ayrıca dışa bağımlılığın azaltılmasına yönelik alanlarda verimlilik artmış olup, çevre kirliliği konusundaki önlemler de artırılmıştır.

2. Genel Ekonomik Durum

	2022	2023	2024*	2025*	2026*	2027*	2028*
GSYİH (Cari Fiyatlar milyar \$)	2244,25	1862,47	1904,34	1927,98	1957,88	1969,79	1986,85
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar -%)	-2,1	2,2	1,1	1,0	1,0	1,0	1,0
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar- \$)	15 646	13 006	13 324	13 520	13 763	13 885	14 046
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	13,8	5,3	6,3	4,0	4,0	4,0	4,0
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %) 6,7 13,8 5,3 6,3 4,0 4,0 4,0 4,0 Cari Ödemeler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	10,5	3,4	4,0	3,4	3,4	2,7	2,3
İşsizliğin Toplam İşgücüne Oranı (%)	3,9	3,3	3,1	3,5	4,2	4,5	4,5
Nüfus (milyon)	143,44	143,20	142,92	142,61	142,25	141,87	141,45
Devletin Genel Toplam Borçlanmasının GSYİH'ya Oranı (%)	18,9	21,2	21,8	21,7	20,9	19,8	18,2

(*) Tahmin Kaynak: IMF, Ticaret Bakanlığı

Rusya Federasyonu, büyük bir ekonomik gücün temeli olan doğal kaynaklara ve insan gücüne sahip dünyadaki belli başlı ülkelerden biri konumundadır. Rusya'nın sahip olduğu zengin doğal kaynak rezervleri ülke için büyük bir şans olmakla beraber ülke ekonomisi açısından bazı sakıncaları da beraberinde getirmektedir. Son 10 yıllık süreçte dalgalı seyreden petrol fiyatlarının ülkenin büyüme oranlarını da doğrudan etkilediği düşünülmektedir. Ancak yapılan bilimsel çalışmalar uzun vadeli büyüme ve ekonomideki doğal kaynaklara bağımlılık arasında negatif bir korelasyon olduğunu ortaya koymaktadır.

Ekonomi büyük ölçekli sınai işletmelerin hâkimiyetindedir. KOBİ'lerin GSYİH'den aldıkları pay, yalnızca %10-15 civarındadır. Bu oran, genellikle gelişmiş pazar ekonomilerinde ve geçiş ekonomilerinde %50 civarında veya daha da üzerindedir. Küçük ölçekli işletmelerin ekonomide yeterince rol alamamasının en önemli nedenlerinden biri yoğun vergi uygulamaları ve karmaşık hukuki düzenlemelerdir.

IMF verilerine göre, enerji sektörünün kırılganlığı (petrol fiyatlarındaki dalgalanma) ve küresel salgın (COVID-19) kaynaklı iç talep düşüşüne bağlı olarak Rusya ekonomisi 2020 yılında %2,7 oranında daralma yaşamıştır. GSYİH 2021 yılında %5,6 oranında artmış, ancak Ukrayna'da yaşanan çatışma ve Rusya'ya uygulanan yaptırımlar neticesinde, ülke ekonomisini 2022 yılında %2,1 küçülmüştür. GSYİH'nin 2023 yılında %2,2, 2024'te ise %1,1 büyümesi beklenmektedir. Ülkede kişi başına düşen GSYİH ise, 2021 yılında 12.618 ABD doları (cari fiyatlara göre) ve 2022 yılında 15.646 olarak doları gerçekleşmiştir. Kişi başına düşen GSYİH'nin 2023 yılında 13.006 dolara düşmesi, 2024 yılında ise 13.324 dolara yükselmesi beklenmektedir.

GSYİH 2021 yılında cari fiyatlara göre %23,4 oranında artarak 1,84 trilyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Cari fiyatlarla 2022 yılında 2,24 trilyon dolar olan GSYİH'nin, 2023 yılında 1,86 ve 2024 yılında 1,9 trilyon dolar olması beklenmektedir.

2021 yılında %6,7 olan tüketici fiyatlarına göre yıllık ortalama enflasyon oranı, 2022 yılında %13,8'e yükselmiştir. Enflasyonun 2023 yılında %5,3, 2024 yılında ise %6,3 olacağı tahmin edilmektedir. Cari ödemeler dengesinin GSYİH'ye oranı 2021 yılında %6,6 ve 2022'de %10,5 olarak gerçekleşmiş olup, cari dengenin 2023 yılında %3,4 ve 2024 yılında ise %4,0 oranında fazla vermesi beklenmektedir. 2021 yılında ülkedeki işsiz sayısının toplam iş gücüne oranı %4,8 olarak gerçekleşmiş olup, bu oran 2022 yılında %4,8 olmuştur. İşsizlik oranının 2023 yılında %3,3 ve 2024'te ise %3,1'e gerileyeceği tahmin edilmektedir.

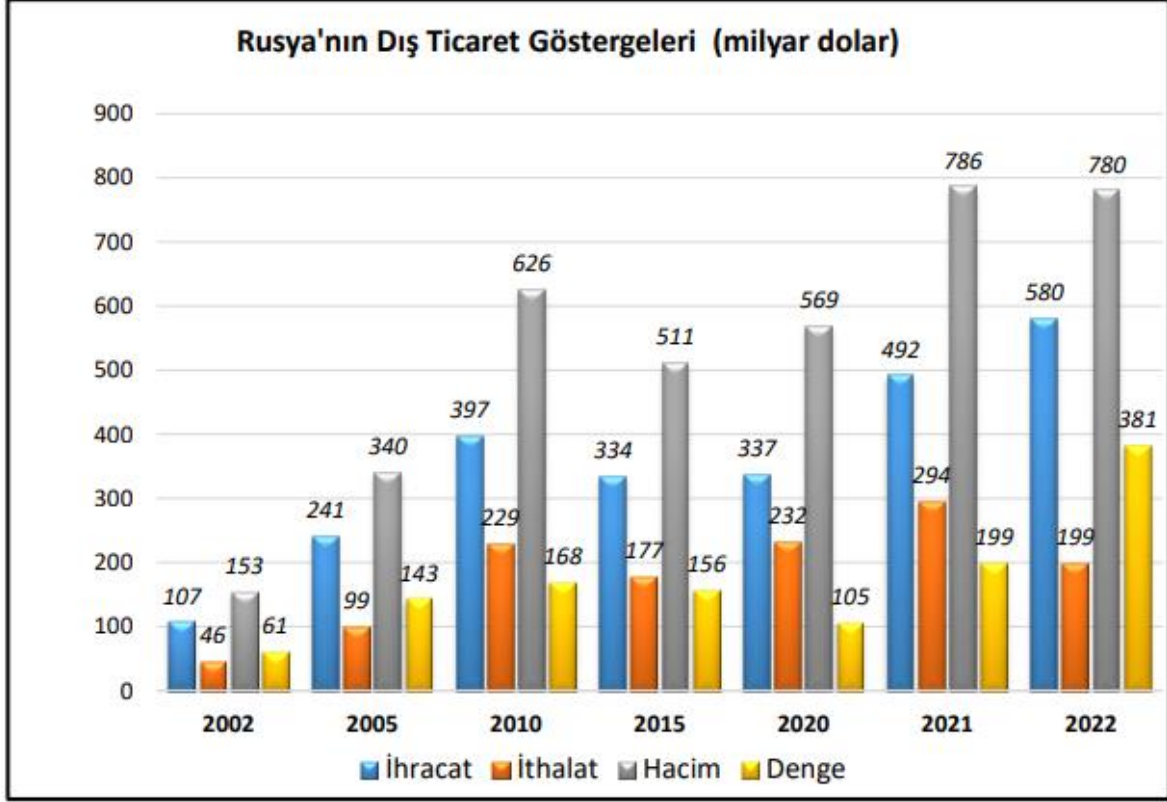
3. Dış Ticaret

2022 yılında 580 milyar dolarlık (%17,8 artış) ihracatla dünyada 12. sırada olan Rusya'nın ihracat yaptığı başlıca ülkeler: Çin (%19,7), Türkiye (%10,1), Hindistan (%7), İtalya (%5,3) ve Almanya'dır (%5,2).

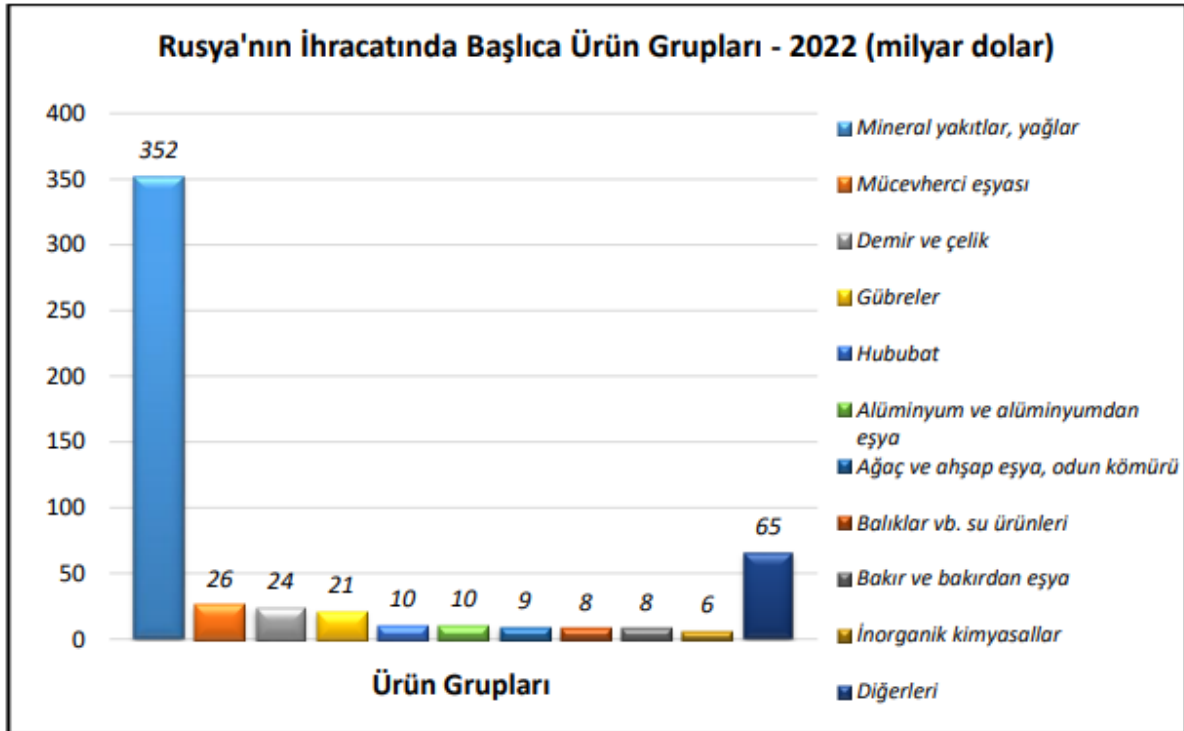
Ülkenin 2022 yılında ihraç ettiği en önemli ürün ise %52,3 ile ham petrol, petrol ürünleri ve doğalgazdır.

2022 yılında 199,4 milyar dolarlık (%32,1 düşüş) ithalatla dünyada 31. sırada olan Rusya'nın ithalat yaptığı başlıca ülkeler: Çin (%38,2), Almanya (%7,8), Türkiye (%4,7), Kazakistan (%4,4) ve İtalya'dır (%3,3).

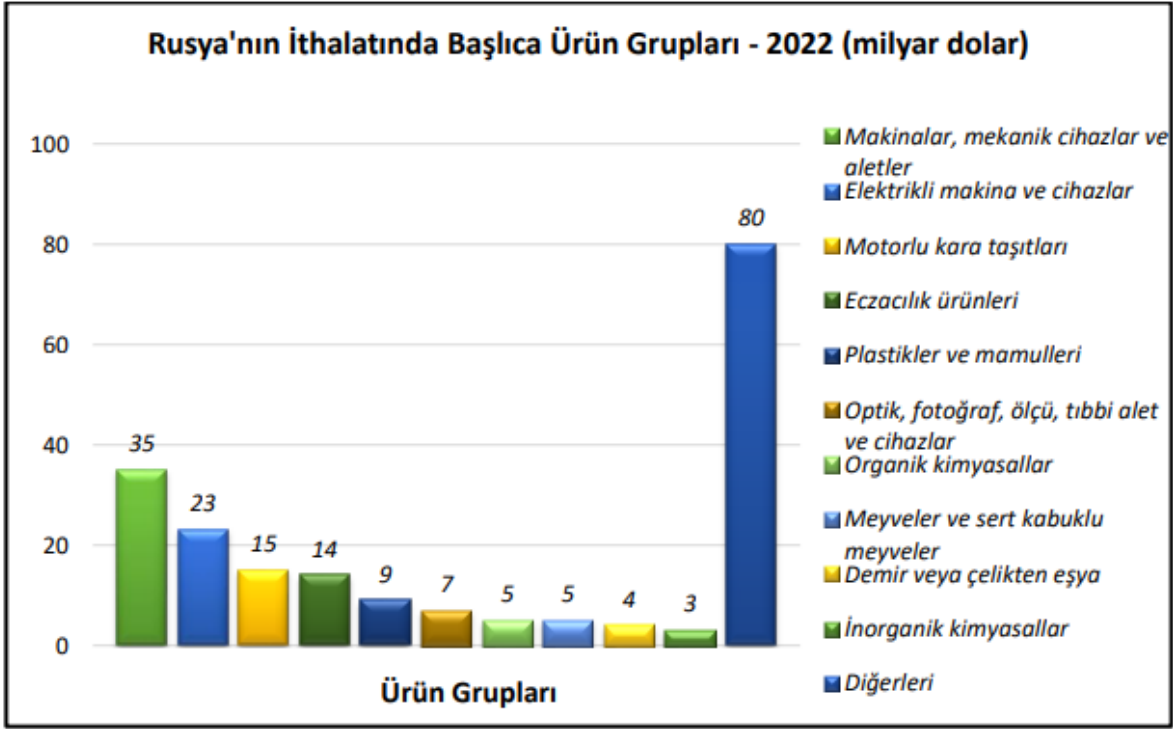
Rusya'nın 2022 yılında ithal ettiği başlıca ürünler ise: Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlardan (%4,7), telefon cihazları (%3,7), otomobil ve diğer binek araçlar (%3,2), otomatik bilgi-işlem makineleri ve aksamı (%2,3) ve karayolu taşıtları için aksam ve parçalardır (%1,8).

Kaynak: Trademap/ticaret bakanlığı

Kaynak: Trademap/ticaret bakanlığı

Kaynak: Trademap/ticaret bakanlığı

4. Doğrudan Yabancı Yatırımlar

Doğrudan yabancı yatırımlar belirli bölgeler ve sektörlerde yoğunlaşmıştır. Ülkedeki 83 bölgeden 5'i doğrudan yabancı yatırımların %70'ini çekmiştir. Yabancı yatırımlar bakımından cazip hale gelen yeni bölgeler de oluşmaktadır. Örneğin Kaluga bölgesi (yeni bir sanayi kümelenmesi) Volkswagen'in yatırımlarının bulunduğu ve bazı diğer önemli sıfırdan yatırım projelerinin olduğu bir merkezdir.

Madencilik, otomotiv ve ilaç sektörleri en fazla yabancı yatırım çeken sektörlerdir. DYY stokunun büyük kısmı Moskova ve St. Petersburg kentleri ile enerji üretim bölgeleri olan Arkhangelsk ve Sakhalin gibi bölgelerde yoğunlaşmıştır.

	2022	2023	2024*	2025*	2026*	2027*
Ülke dışından gelen doğrudan yatırım (milyon \$)	-40 043	3 000	10 000	12 000	12 500	12 500
Ülke dışından gelen doğrudan yatırımın GSYİH ya oranı (%)	-1,79	0,10	0,50	0,60	0,60	0,60
Ülke dışından gelen doğrudan yatırım	439 814	442 815	452 815	464 815	477 315	489 815

stoku (milyon \$)						
Ülke dışına giden doğrudan yatırım (milyon \$)	13 115	-8 000	-20 000	-22 000	-20 000	-20 000
Ülke dışına yapılan doğrudan yatırım stoku (milyon \$)	381 569	389 569	409 569	431 569	451 569	471 569

(*) Tahmin Kaynak: EIU, Ticaret Bakanlığı

Sağlanan Destekler

Rus hükümeti ülkenin doğal kaynaklara dayalı ekonomisini inovasyona dayalı bir ekonomiye dönüştürme vizyonuna destek olması amacı ile “Özel Ekonomik Bölgeler” kurulması kararı almıştır.

ÖEB’ler ülkeye yatırım çekmekte en etkili enstrümanlardan biridir.

Halihazırdaki mevzuata göre 4 farklı türde 28 ÖEB bulunmaktadır:

- **Sanayi ve İmalat bölgeleri:** Tataristan Cumhuriyeti (Alabuga), Lipetsk, Samara, Sverdlovsk, Pskov ve Kaluga bölgeleri.
- **Teknoloji ve İnovasyon bölgeleri:** Moskova, St. Petersburg, Tomsk ve Moskova Bölgesi (Dubna) ve Tataristan Cumhuriyeti.
- **Turizm bölgeleri:** Altay Cumhuriyeti, Buryatya Cumhuriyeti, Altay Bölgesi, Stavropol Bölgesi, Primorsky Bölgesi, Krasnodar Bölgesi kümelenmesi, İnguşetya Cumhuriyeti, Dağıstan Cumhuriyeti, Kuzey Osetya-Alania Cumhuriyeti, Adigeya Cumhuriyeti, Kbardino-Balkar Cumhuriyeti, Karaçi-Çerkes Cumhuriyeti, Çeçen Cumhuriyeti.
- **Liman bölgeleri (lojistik merkezleri kurulmasına yönelik olarak):** Ulyanovsk (Volga bölgesi), Murmansk ve Khabarovsk (Uzakdoğu) bölgeleri.

Hâlihazırda bölgelerdeki şirketler arasında teknik işbirliği yaratılması ve kümelenmeler oluşturulması üzerinde yoğunlaşmıştır. Samara bölgesindeki Togliatti ÖEB (otomotiv ana ve yan sanayi kümelenmesi), Lipetsk Bölgesi ÖEB (otomobil lastikleri kümelenmesi), Ulyanovsk limanı (havacılık ekipmanları kümelenmesi) kümelenme çalışmalarına örnek teşkil etmektedir. Özel ekonomik bölgelerde yatırımcılara sağlanan ayrıcalıklar yatırımcının masraflarını %30’a kadar düşürebilmektedir.

5. Türkiye İle İlişkiler

Siyasi İlişkiler

Ekonomik ve ticari ilişkiler Rusya Federasyonu'yla ilişkilerimizin itici gücünü oluşturmaktadır. Rusya en önemli dış ticari ortaklarımızdan biridir. İki ülke arasındaki karşılıklı yatırımlar 10'ar milyar dolar düzeyinde olup, Bugüne kadar Rusya'ya yönelik müteahhitlerimizin gerçekleştirdiği toplam proje sayısı 1972 adet olup, kümülatif toplam proje bedeli 75,7 milyar dolardır.

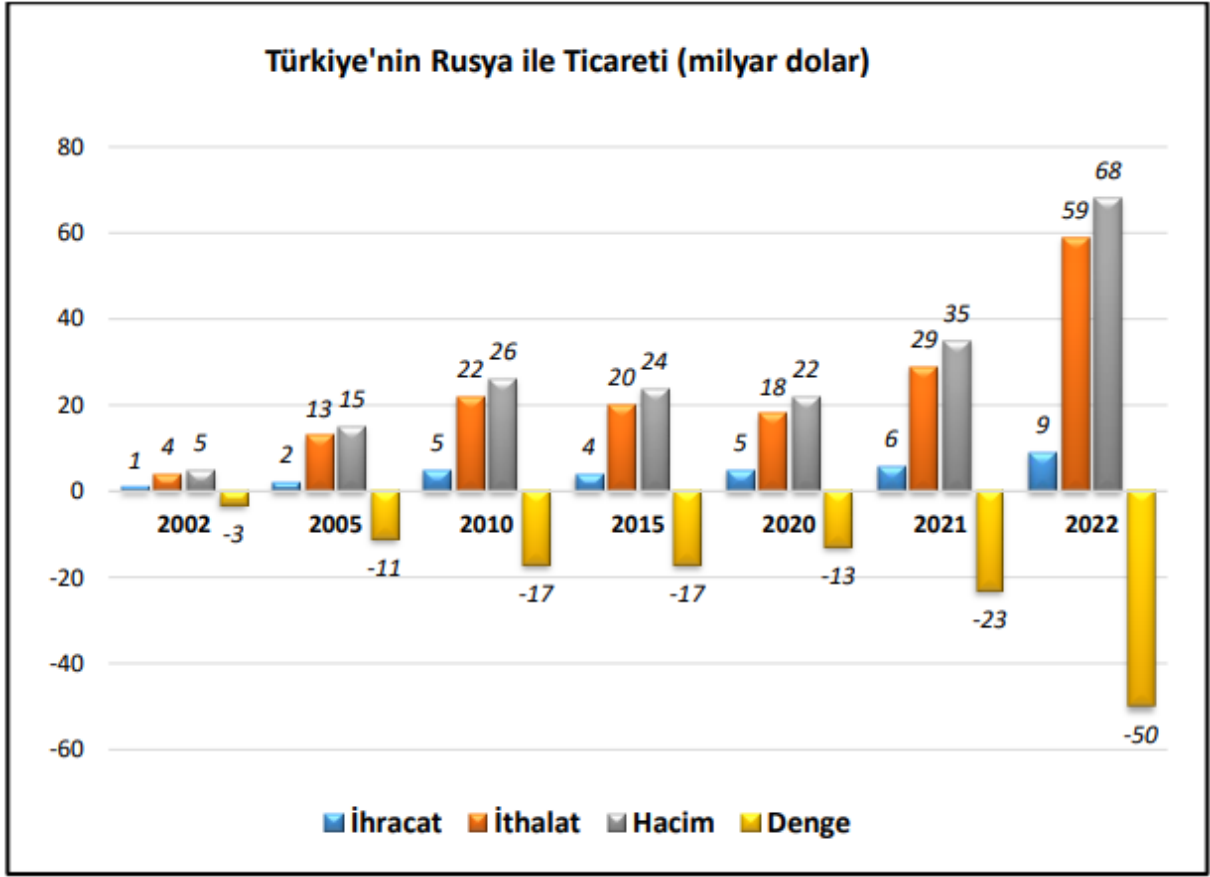
Ekonomik İlişkiler

Türkiye ve Rusya Federasyonu arasındaki ilişkiler köklü bir geçmişe dayanmaktadır. Soğuk Savaş döneminin sona ermesi sonrasında yeni işbirliği imkân ve perspektifleri ortaya çıkmıştır. Ekonomik işbirliğinin 1990'lardaki hızlı gelişiminin ardından, ikili ilişkiler 2000'li yılların başında iki ülke siyasi liderlikleri arasında tesis edilen yakın diyalogla yeni bir döneme girmiştir.

SSCB döneminde de Türkiye'nin önemli bir ticaret ortağı konumunda olan Rusya ile ticari ilişkiler 1992 yılında Birliğin dağılmasından sonra da artarak devam etmiştir. Coğrafi yakınlık, Türkiye-Rusya ticari ve ekonomik ilişkilerinin gelişmesinde önemli bir avantaj sağlamaktadır.

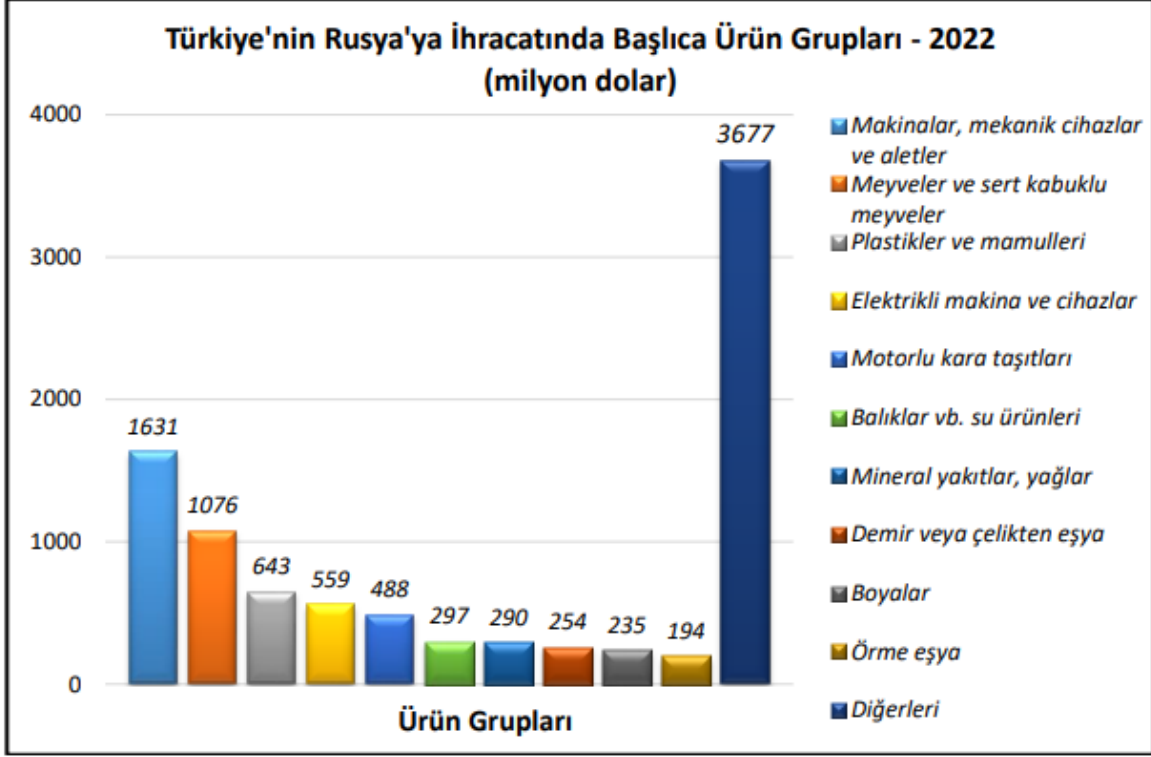
Ekonomik ve ticari ilişkiler Rusya Federasyonu'yla ilişkilerimizin itici gücünü oluşturmaktadır. Rusya en önemli dış ticari ortaklarımızdan biridir. Türkiye'nin 2022 yılında Rusya'ya yapmış olduğu ihracat, bir önceki yıla göre %61,8 artış göstererek 9,3 milyar dolar olmuştur. Rusya 2022 yılında ihracat yaptığımız ülkeler arasındaki %3,7'lik payı ile 8. sırada yer almaktadır. Aynı yıl Rusya'dan yapmış olduğumuz ithalat ise bir önceki yıla göre %103,2 artarak 58,9 milyar dolar olmuş ve ithalat yaptığımız ülkeler arasında %16,2 pay ile 1. sırada yer almıştır. Ülkemizin Rusya'ya ihracatındaki başlıca ürünler: Turunçgiller; karayolu taşıtları için aksam ve parçalar; taze meyveler ve petrol ürünleri olarak sıralanmaktadır.

2023 yılı baz alındığında, Rusya ile ticarete ülkemizin 49,5 milyar dolar dış ticaret açığı verdiği gözlenmektedir.

Kaynak: Trademap/ticaret bakanlığı

Türkiye'nin Rusya Federasyonu ile ticaretine bakıldığında; 2022 yılında yıllık toplam ihracat 9.342 milyon ABD dolarıyken 2023 yılında bu rakam artmış ve yıllık ihracat hacmimiz 10.907 milyon ABD doları olmuştur. Yine ithalatta ise bu rakamlar 2022 yılında yıllık toplam ithalat hacmi 58.848 milyon ABD doları, 2023 yılında ise toplam ithalat hacmi 45.595 milyon ABD doları olmuştur.

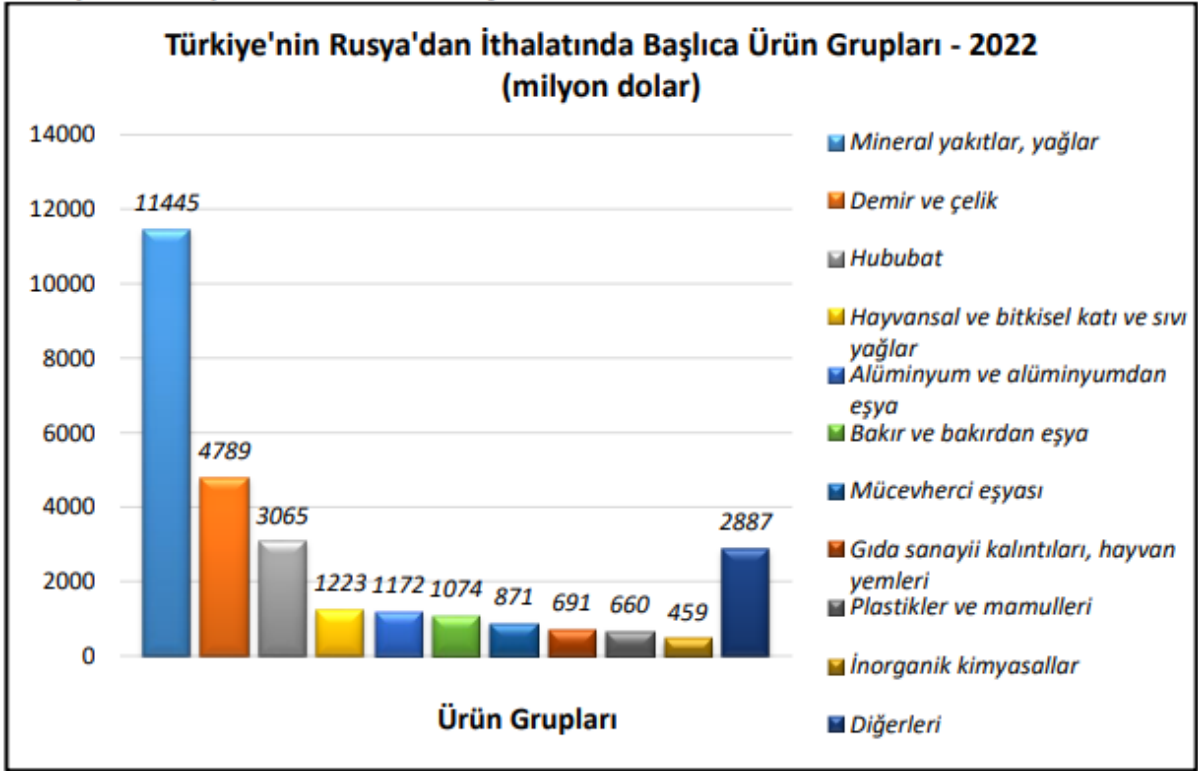

Kaynak: Trademap/ticaret bakanlığı

Türkiye'nin Rusya'ya ihracatında 2022 yılı toplam ihracat 9.342 milyon ABD dolaryken, bu rakamlar

küçük artış göstererek 2023 yılı toplam ihracat 10.907 milyon ABD doları olarak tespit edilmiştir.

Türkiye'nin Rusya'ya ihraç ettiği başlıca ürün grupları arasında; makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, meyveler ve sert kabuklu meyveler, plastikler ve mamulleri, elektrikli makina ve cihazlar, motorlu kara taşıtları, balıklar vb. su ürünleri, mineral yakıtlar, yağlar, demir veya çelikten eşya, boyalar, örme eşyalardır.

Kaynak: Trademap/Ticaret Bakanlığı

Türkiye'nin Rusya ithaline baktığımızda;2022 yıllık toplam 3.635 milyon ABD dolarıdır, 2023 yılında ise bu rakamlar artmış ve yıllık toplam 4.294 milyon ABD doları olmuştur.

Türkiye'nin Rusya'dan ithalatında başlıca ürün grupları ise şunlardır; mineral yakıtlar, yağlar, demir ve çelik hububat, hayvansal ve bitkisel katı ve sıvı yağlar, alüminyum ve alüminyumdan eşya, bakır ve bakırdan eşya, mücevherci eşyası, gıda sanayii kalıntıları, hayvan yemleri, plastikler ve mamulleri ve inorganik kimyasallardır.